

DLUHY

cesta k vyšší informovanosti

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Charita
Moravská Třebová

Textový obsah: © Mgr. Lucie Wrbová společně s týmem Občanské poradny
(Michaela Sýkorová, DiS., Mgr. Aneta Václavková, Mgr. Pavel Šejnoha,
Mgr. Iva Kuchyňková)

Kreslíř: © Richard Stadler - STADLER.STUDIO

Grafická úprava a tisk: CHAS - MT s.r.o. (11/2021)

DLUHY

cesta k vyšší informovanosti

Obsah

1. Úvod	2
2. Nenechám se zastrašit podvodnými prodejci?	3
3. Domýšlím následky svých činů, jsem samostatný a beru svůj život zodpovědně?	5
4. Budování a propracování způsobů lidské komunikace	7
5. Ověřuji si tvrzení v médiích, mám kritické myšlení?	9
6. Dluhy, exekuce.	10
7. Oddlužení	12
8. Co by se stalo, kdyby? (Různé příklady na právní/finanční gramotnost)	14
8. 1. Praktické příklady z praxe – příběhy lidí	14
9. Závěr	32
10. Kontakty na jednotlivé pracovníky Občanské poradny	32

1. ÚVOD

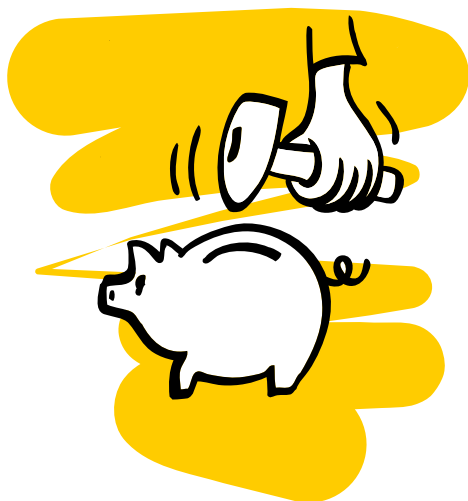
Jaký je život lidí, kteří nezvládají splácet své dluhy? Zamysleme-li se nad touto otázkou, možná dojdeme k názoru, že jde o stav v současné době čím dál častější. Pro tyto osoby se mnohdy život stává tíživým a přináší ztrátu mnohých jistot.

Zadlužení člověka narušuje chod jeho života, rodiny i okolí. Vlivem zadluženosti se lidem obvykle mění žebříček životních hodnot. Někdy se člověk může dostat do dluhové pasti i bez vlastního přičinění, v důsledku rodinných či pracovních událostí nebo nešťastných náhod.

K lepšímu zvládnutí zadluženosti člověka je potřebné, aby se orientoval v možnostech řešení jeho nepříznivé životní situace.

Tato brožura slouží k získání vyšší informovanosti a samostatnosti předlužených lidí. Může usnadnit jejich začlenění zpátky do běžného života.

Informační brožura je **zpracována na základě poznatků sociálních pracovníků z každodenní přímé práce s klienty v Občanské poradně.**

2. NENECHÁM SE ZASTRAŠIT PODVODNÝMI PRODEJCI?

Úskalí spojené s podvodnými prodejci, šmejdý, je založené na jejich snadném výdělku.

Tito prodejci často používají k dosažení svých cílů nekalé praktiky, především psychologický nátlak či lákavé sliby.

Nekalé praktiky prodejců

Pracovníci v Občanské poradně řeší problematiku tzv. energetických šmejdů. Energetičtí šmejdi zpravidla uzavírají smlouvy podomním prodejem či telefonicky.

Prodejci oslovují často zranitelné skupiny obyvatel, např. seniory. Tyto osoby situaci většinou nerozumí, smlouvu nechtějí, ale „ze slušnosti“ ji podepíší, aby měli od prodejce klid.

Záludnost ve smlouvách

Ve smlouvě bývá zpravidla uvedeno, že se člověk musí zdržet jakýchkoli jednání, které by zmařily realizaci dané smlouvy (např. přihlášky k energetické aukci).

Smlouva mívá zneužívající charakter, je klamavá a výrazně znevýhodňuje **slabší stranu**. 💡

Slabší stranou je například

- ✓ běžný člověk (spotřebitel), který uzavírá smlouvu s podnikatelem,
- ✓ nájemce bytu (zatímco pronajímatel je silnější stranou).

Podmínky a smluvní pokuta ve smlouvách bývají často nepřiměřené.

V takové smlouvě bývá rovnou zakotvena **plná moc** na uzavření smlouvy s novým dodavatelem. Zprostředkování je zpravidla zdarma, ale jakmile klient nesouhlasí s převodem a chce od smlouvy s novým dodavatelem odstoupit, tak po něm zprostředkovatel začne vymáhat smluvní pokutu za zmaření jednání.

Plnou mocí můžeme pověřit jinou osobu, aby za nás jednala.

- ✓ Plná moc může být obsažena ve smlouvě nebo může jít o samostatný dokument.
- ✓ Člověk, který na základě plné moci někoho jiného zastupuje, se nazývá „zmocněnec“. Ten, který uděluje plnou moc, se nazývá „zmocnitel“.
- ✓ Například: Přihláška k energetické aukci viz. případ pana Ivana.

Na co si dát pozor:

- ✓ Zajímejte se o to, kdo vám zboží nebo službu nabízí (adresa, kontakt prodávajícího, aj.).
- ✓ Požadujte informace, návod k výrobku, službě v českém jazyce.
- ✓ Dejte si dostatek času na přečtení a porozumění celé smlouvy a zkontrolujte sjednanou cenu ve smlouvě.
- ✓ Mějte na paměti, že smlouvu nemusíte podepisovat.
- ✓ Chraňte si své osobní doklady.
- ✓ Pamatujte na to, že z předváděcí akce můžete svobodně odejít.

3. DOMÝŠLÍM NÁSLEDKY SVÝCH ČINŮ, JSEM SAMOSTATNÝ A BERU SVŮJ ŽIVOT ZODPOVĚDNĚ?

Umím říkat ne, umím odmítnout?

Někdy je pro každého z nás těžké odmítnout, **říci ne. A to jak u blízkých, tak u cizích lidí.** Možná je ještě náročnější **říct ne sám sobě.**

Máme sklon k podléhání našim naučeným vzorcům.

Můžeme se často ocitnout v situaci, ve které chceme rychle podepsat nějakou smlouvu.

Například:

- ✓ Někdo z našich blízkých se dostal do finančních potíží a žádá nás o to, abychom si vzali půjčku a dali mu peníze na splacení jeho dluhu.
- ✓ Můžeme chtít rychle získat peníze z půjčky.
- ✓ Spěcháme a druhý člověk na nás tlačí, že pokud neuzavřeme smlouvu hned, přijdeme o nějakou výhodu.
- ✓ Potkáme na ulici prodejce, je nám sympatický/á a nechceme ho/ji odmítnout.
- ✓ Telefonuje nám někdo s nabídkou (lepší nabídka elektřiny, koupě tabletu a lepších mobilních služeb) s tím, že nabídka je časově omezená a potřebují vědět naše rozhodnutí okamžitě.

Doporučení:

- ✓ **Pokud si nejste naprosto jistí, že určitou smlouvu chcete uzavřít, vezměte si čas na rozmyšlenou.** Dobře poznáte, zda nejde o podvod, pokud řeknete, ať Vám dají návrh smlouvy a zkonzultujete ji s právníkem. **Jsou bezplatné poradny, které Vám návrh smlouvy zkontrolují,** pokud si nemůžete dovolit zaplatit advokátní služby. Takovou bezplatnou poradnou je i Občanská poradna Charity Moravská Třebová.
- ✓ **Při telefonických nabídkách** je vhodné být také opatrný, neříkat do telefonu ano, může se stát, že „šmejdi“ rozhovor sestříhají. Pak řeknou, že jste uzavřeli smlouvu, protože jste odpověděli „ano“ na jejich nabídku na uzavření smlouvy. Poté použijí u soudu nahrávku jako důkaz. Můžete **říct, že byste si rádi jejich nabídku přečetli a požádat o zaslání nabídky** do emailu nebo poštou.

4. BUDOVÁNÍ A PROPRACOVÁNÍ ZPŮSOBŮ LIDSKÉ KOMUNIKACE

Komunikace je především o vyjádření a sdílení potřeb, prožitků, umění dohody a spolupráce.

Každý máme odlišný úhel pohledu, který vychází z nějaké zkušenosti, emočního nastavení, úrovně intelektu. Často se stává, že druhým nerozumíme, a stejně tak oni nám.

Jak komunikujeme?

Pokud jsou lidé v jakémkoliv vzájemném kontaktu, není možné se vyhnout komunikaci.

I nezájem, mlčení, či odpor k někomu, je součástí **komunikace**.

Máme různé důvody, proč komunikujeme.

V životě se setkáváme s lidmi, kteří používají k prosazování svých zájmů nátlak nebo manipulaci.

Doporučení:

- ✓ Při komunikaci s druhým člověkem si všímejte i gest, výrazu tváře, tónu hlasu, postojů těla.
- ✓ Nenechte si vnutit pocity viny za odmítnutí nějaké nabídky.
- ✓ Nebojte se říct „ne“.
- ✓ Mějte na paměti, že vždy máte svobodnou volbu a čas na rozmyšlenou.
- ✓ Máte možnost nejednat, trvat na odkladu uzavření smlouvy, a tak získat potřebný čas pro zjištění podmínek smlouvy.
- ✓ Snažte se o zachování nadhledu, klidu a rozvahy.
- ✓ Vyjadřujte se stručně, méně je někdy více.
- ✓ Pamatujte, že komunikace probíhá i na internetu. Uzavřít smlouvu můžete kliknutím na jedno tlačítko, nebo odpovědí na zprávu na sociální síti (facebook, twitter, instagram, aj.).

5. OVĚŘUJI SI TVRZENÍ V MÉDIÍCH, MÁM KRITICKÉ MYŠLENÍ?

Kritické myšlení 💡 je schopnost pracovat se svým rozumem a logikou.

Pokud rozumíme tomu, jak věci doopravdy fungují, dokážeme se pak lépe rozhodovat.

V dnešní době je právě práce s informacemi nezbytnou dovedností, která nám v našem životě pomáhá.

Uvědomění si klamavých reklam a nabídek, iluzí, které mohou ovlivňovat naše vnímání a následné rozhodování, je prvním krokem ke spokojenějšímu životu.

Příklad:

Vidíme v televizi reklamu, podle které je normální vzít si půjčku na dovolenou. Při použití kritického myšlení dojdeme k závěru, že brát si půjčku na dovolenou se nikdy nevyplatí. Pokud přijdeme o příjem, zážitky z dovolené nemůžeme prodat a splatit tak dluh.

Kritické myšlení

- ✓ Pomocí kritického myšlení dokážeme lépe odhalit falešné zprávy, polopravdy a dopátrat se kvalitních informací.

6. DLUHY, EXEKUCE

Pro exekuci je zásadní „**exekuční titul**“. 💡

Exekuční řízení je postup, kterým exekutor vymůže dluh nebo jinou povinnost (např. vystěhování), pokud dlužník jako povinný, nesplní povinnost uloženou exekučním titulem.

Exekuční titul může být vadný a **exekuce protiprávní. Jak lze protiprávní exekuci vyřešit se dozvíte u příběhu Aleše** strana 23 **a Katky** strana 18.

Exekuční titul je odborný název pro dokument, na základě kterého může být vedena exekuce.

- ✓ Zároveň tento dokument ukládá dlužníkovi určitou povinnost, většinou povinnost zaplatit věřiteli určitou peněžitou částku.

Exekučním titulem může být např.:

- ✓ Rozhodnutí soudu.
- ✓ Rozhodnutí vydané v rozhodčím řízení.
- ✓ Notářský zápis se svolením vykonatelnosti.

K exekuci nedochází okamžitě po uplynutí splatnosti dluhu. Jelikož exekučním titulem je často rozsudek soudu, trvá proto nejméně několik měsíců, než věřitel 💡 může podat návrh na exekuci.

Podrobnější **informace k exekucím jsou zejména u příběhu Heleny** na straně 15, **Aleše** na straně 23, **Katky** na straně 18 a **Evý** na straně 20.

Věřitel je ten, komu dlužník dluží peníze. Věřiteli se v exekučním řízení říká „oprávněný“.

Věřitelem však nemusí být jen banka, firma nebo stát. Věřitelem může být i matka, která vymáhá výživné, senior, který půjčil své celoživotní úspory známému.

Pohledávkou rozumíme nárok věřitele na zaplacení peněz (např. vrácení půjčky i s úroky).

7. ODDLUŽENÍ

Oddlužení (lidově osobní bankrot či insolvency) pro řadu lidí představuje světlo na konci tunelu při řešení jejich předlužení.

Základní podmínku pro oddlužení splňuje člověk, který má alespoň dva věřitele a nezvládá své dluhy splácet.

Oddlužení je zahájeno podáním insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení. Insolvenční návrh může za dlužníka sepsat a podat jedině advokát, notář, exekutor, insolvenční správce nebo akreditovaná osoba, kterou je i **Občanská poradna Charity Moravská Třebová**.

Dlužník navrhuje způsob oddlužení, ale poslední slovo mají věřitelé, případně soud. Jedná se o tyto způsoby:

1. **Plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty** – až pět let srážek z příjmu ve stejné výši jako při exekuci pro přednostní dluhy.

Tento způsob je nejčastější variantou oddlužení, přičemž dlužník si může udržet obydlí (vlastní byt či dům, ve kterém žije).

Oddlužení trvá tři roky v těchto případech

- ✓ Pokud se dlužníkovi podaří uhradit do 36 měsíců nezajištěným věřitelům alespoň 60 % jejich pohledávek.
- ✓ Oddlužení bude trvat 36 měsíců také v případě, že po celou dobu schváleného oddlužení bude dlužník pobírat starobní důchod, anebo nejpozději 36. měsíc se dlužník stane invalidním v II. nebo III. stupni invalidity.
- ✓ Dále v případě, pokud jde o tzv. dětské dluhy.

2. Zpeněžením majetkové podstaty – znamená prodej veškerého majetku dlužníka, včetně obydlí. Tento způsob musí odsouhlasit věřitelé, jinak soud schválí oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Po skončení oddlužení jsou lidé vedeni ještě pět let v insolvenčním rejstříku, včetně informací o průběhu oddlužení. Insolvenční rejstřík je veřejný, kdokoliv do něj může nahlédnout na internetu.

Příběh Evy na straně 20 **a Ondry** na straně 25.

8. CO BY SE STALO, KDYBY? (RŮZNÉ PŘÍKLADY NA PRÁVNÍ/FINANČNÍ GRAMOTNOST)

V životě se setkáváme s různými situacemi, které v nás mohou vyvolat pocit nejistoty. Následně si nevíme rady ve finanční oblasti, jak se správně rozhodnout, zda si vzít úvěr, nebo například se rozhodnout pro nějakou investici.

K tomu, abychom měli toto rozhodování snazší, nám pomáhá právě finanční a právní gramotnost. Díky ní se lépe orientujeme ve světě financí a práva.

8. 1. PRAKTICKÉ PŘÍKLADY Z PRAXE – PŘÍBĚHY LIDÍ

Během jednání se zájemcem o poskytnutí služby v Občanské poradně pracovníci postupují zpravidla takto:

- ✓ Podají informace o poskytnutí služby v Občanské poradně.
- ✓ Vyslechnou a psychicky podpoří zájemce o službu.
- ✓ **Provedou sociální diagnostiku.** 💡
- ✓ Přístupují individuálně s ohledem na konkrétní možnosti a schopnosti zájemce.
- ✓ Dohodnou se na společném cíli spolupráce, na základě kterého uzavřou smlouvu o poskytnutí sociální služby.

Sociální diagnostika je popis nepříznivé situace člověka a hledání možných řešení.

Příběh paní Heleny

Obava ze synovy exekuce

Nepříznivá situace paní Heleny

Paní Helena pobírá důchod. Helena žije v bytě se svým synem, který je dlouhodobě nezaměstnaný a podle ní pije nadměrně alkohol.

Syn Heleny má dluhy, Helena je za něj doposud platila. Heleně však dochází úspory a má obavu, že jí exekutor pro synovy dluhy v budoucnu vezme část důchodu, obstaví účet nebo zabaví věci v domácnosti.

Věci, které exekutoři nemohou zabavit:

- ✓ Základní vybavení domácnosti, například postel, stůl, židle, kuchyňská linka a nádobí, sporák s vařičem, lednička, pračka.
- ✓ Osobní věci, například studijní a náboženská literatura, oblečení, dětské hračky, sňubní prsteny.
- ✓ Pokud dlužník podniká, nemůže se exekuce týkat věcí, které nezbytně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti.
- ✓ Exekutor však může zabavit nadstandardní vybavení, bez kterého se dlužník obejde.
- ✓ Dále nemůže zabavit zdravotnické pomůcky a jiné věci, které dlužník potřebuje vzhledem ke své nemoci či tělesné vadě.

Jakým způsobem jsme Heleně pomohli:

- ✓ Helena chce znát svá práva a povinnosti v souvislosti s možnou synovou exekucí a dopady na svůj majetek.
- ✓ Pracovník Heleně vysvětlil, že jí nikdo nemůže zabavit majetek pro dluhy třetí osoby. Není tedy možné, aby exekutor Heleně pro dluhy jejího syna obstavil účet nebo jí prováděl srážky z důchodu. Je však možné, že exekutor Heleně v bytě zabaví její věci, pokud tam bude její syn bydlet i v době příchodu exekutora nebo v bytě bude mít hlášenou adresu trvalého pobytu.
- ✓ Exekutor nesmí v bytě Heleny zabavit věci, u kterých při návštěvě exekutora prokáže, že tyto věci vlastní nebo je vlastní někdo jiný než její syn. Je tedy vhodné, aby si Helena uchovávala veškeré důkazy o nákupu věcí, které jsou zabavitelné při tzv. mobiliární exekuci (zabavení věci exekutorem v domácnosti). Pracovník zdůraznil, že **samotné účtenky neprokazují vlastnictví** 🚫 Heleny, neboť na nich nejsou uvedeny její osobní údaje.
- ✓ Pokud exekutor sepíše věci Heleny a ta se bude chtít bránit, může podat u exekutora návrh na vyškrtnutí svých věcí ze soupisu. Pokud exekutor Heleně nevyhoví, může se dále bránit vylučovací žalobou u soudu. Zde může

Prokázání vlastnictví:

- ✓ Faktura se jménem a adresou pobytu prokazuje vlastnictví (to neplatí, pokud osoby v bytě mají stejné jméno a příjmení).
- ✓ Pokud je to tak, je třeba mít na faktuře uvedené i datum narození.

Helena navrhopat i provedení svědeckých výpovědí, což je vhodné, pokud nemá dokumenty, které jednoznačně prokazují její vlastnictví.

- ✓ Se sepsáním návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu i vylučovací žaloby můžou pracovníci poradny Heleně pomoci.
- ✓ Helena se může pokusit prokázat své vlastnictví věcí i nájemní smlouvou (či jinou smlouvou o užívání bytu), pokud je v takové smlouvě uveden soupis majetku Heleny (např. jako součást předávacího protokolu). Zde je však třeba zdůraznit, že ne každého exekutora takový dokument přesvědčí, aby věci patřící Heleně nesepsal. Je vhodné, aby podpisy na nájemní (či obdobné smlouvě) byly úředně ověřeny. Doložka o úředním ověření podpisu totiž obsahuje i datum podpisu a je důkazem i o dni uzavření smlouvy.
- ✓ Pracovník Heleně předal informační leták Kanceláře veřejného ochránce práv (ombudsmana) s tématem exekucí. Pracovník vysvětlil obsah letáku a Helena si vyznačila nejdůležitější body, k nimž se může vrátit v případě potřeby.

Jak se nepříznivá situace Heleny zlepšila:

- ✓ Helena získala informace o možných dopadech případné synovy exekuce na svůj majetek.
- ✓ Obavy Heleny se výrazně zmírnily po zjištění, že její situace je značně lepší, než se domnívala před návštěvou Občanské poradny.
- ✓ Zvýšila se šance, že Heleně exekutor nezapaví její věci pro synovy dluhy.

Informace:

- ✓ Exekutor má věci zásadně ponechat v bytě, pouze je označí. Více informací najdete v letáku od veřejného ochránce práv.

Více informací najdete v letáku Exekuce od veřejného ochránce práv <https://www.ochrance.cz/situace/dluhy/>

Příběh paní Katky

Zastavení protiprávní exekuce

Nepříznivá situace paní Katky:

Katka vyhledala pomoc Občanské poradny kvůli vysoké exekuci, kterou není schopna uhradit.

Katka je nezaměstnaná, vedená na úřadě práce, pobírá podporu v nezaměstnanosti. Přišla o předchozí zaměstnání z důvodu zhoršení zdravotního stavu, kvůli kterému nemohla dále vykonávat práci ve třisměnném provozu.

Katka je rozvedená, děti nemá.

Ještě za manželství Katce vznikl dluh ze smlouvy o leasingu ve výši kolem 130.000,- Kč. Od roku 2010 je tento dluh vymáhán exekučně, na základě rozhodčího nálezu vydaného v listopadu 2010. Katka dva roky vůbec nevěděla o tom, že je dluh exekučně vymáhán, písemnosti, které chodily na její jméno, schraňoval její bývalý manžel. Dluh v exekuci začala Katka splácet opožděně až od roku 2012, k měsíci září 2020, uhradila v exekuci přes 220.000,- Kč. Katka tedy již uhradila skoro dvojnásobek původní výše dlužné částky. Dluh ale stále narůstal vzhledem k vysokým úrokům z prodlení a dalším smluvním pokutám. Katce podle Usnesení vydaného v září 2020 zbývalo v exekuci uhradit ještě částku vyšší než 500.000,- Kč.

Protože Katka přišla o zaměstnání a pobírá nyní pouze podporu v nezaměstnanosti, není schopná dále exekuci hradit v takové výši, jako hradila v minulosti. Katka chce exekuci zaplatit, ale vzhledem k její aktuální výši a k tomu, že výše každý den nepřiměřeně narůstá, je Katce jasné, že to není v jejích silách.

Jakým způsobem jsme Katce pomohli:

- ✓ Po prostudování dokumentů k exekuci, pracovník Katce vysvětlil, že většina exekucí, která byla v minulosti nařízena na základě rozhodčího nálezu, byla protiprávní a tyto exekuce, tak mohou být zastaveny.
- ✓ Katka projevila zájem o možnost zastavení exekuce. Pracovník tedy pro Katku zpracoval písemnost – Podnět k zastavení exekuce.
- ✓ Podnět k zastavení exekuce byl úspěšný. Soudní exekutor vydal Usnesení o zastavení exekuce na majetek Katky. Kromě zastavení exekuce rozhodl

soudní exekutor také o tom, že je oprávněný (věřitel Katky) povinen uhradit náklady Katky a také náklady exekuce.

- ✓ Soudní exekutor také rozhodl o tom, že deponované srážky ze mzdy budou Katce vráceny, a to na základě její písemné žádosti. Pracovník Občanské poradny tedy pro Katku zpracoval žádost o výplatu **deponovaných srážek** 📄 na účet Katky.
- ✓ Oprávněný (věřitel Katky) souhlasil se zastavením exekuce, bránil se odvoláním pouze proti své povinnosti uhradit náklady exekuce a náklady Katky. V tomto případě Katce nehrozí, že by náklady exekuce měla hradit sama. Ve věci tohoto odvolání ještě nebylo rozhodnuto, je možné že soud změní rozhodnutí exekutora a řekne, že ani Katka ani věřitel nejsou povinni hradit náklady exekuce.
- ✓ I po zastavení exekuce z důvodu neplatného rozhodčího nálezu se věřitel může obrátit znovu na soud s žalobou o zaplacení zbytku částky, která nebyla zaplacená dlužníkem z toho, co věřiteli po právu náleží. Zpravidla půjde o původní půjčenou částku a přiměřené úroky. V případě Katky však tato varianta nehrozí, protože uhradila celou původní půjčenou částku i dostatek peněz na úroky.

Deponace exekučních srážek znamená, že exekutor schovává došlé srážky ze mzdy při odkladu exekuce a pokud je exekuce zastavena, vrátí je dlužníkovi.

Jak se nepříznivá situace Katky zlepšila:

- ✓ Katka již nemusí hradit protiprávní exekuci.
- ✓ Katka dostala zpět deponované srážky ze mzdy.
- ✓ Finanční situace Katky se zlepšila.
- ✓ Katka nyní nemá obavy z případné mobiliární exekuce.
- ✓ Nyní je Katka bez dluhů.

Příběh paní Evy

Oddlužení – světlo na konci tunelu

Nepříznivá situace paní Evy:

Eva přichází do Občanské poradny s prosbou o pomoc v oblasti dluhů. Eva je svobodná, bezdětná, žije sama v nájemním bytě.

Eva se dostala do situace, ve které nezvládá platit své splátky, důvodem vzniku dluhů bylo, že Eva onemocněla a ocitla se bez finančních prostředků. Proto si vzala první spotřebitelský úvěr. Úvěr však nezvládala platit, a tak si vzala další úvěr, aby mohla hradit splátky. Tato situace se opakovala, počet úvěrů narůstal, až se Eva dostala do současné situace.

Eva netušila, kolik činí její celkový dluh vůči všem **věřitelům**. Eva měla obavu z možné **mobiliární exekuce**. 💡

Eva je duševně nemocná. Proto jí byl přiznán invalidní důchod ve třetím stupni.

Její měsíční příjem se skládal z dávky invalidní důchod třetího stupně ve výši přes 5.000,- Kč, příspěvku na péči ve výši 880,- Kč a mzdy na částečný úvazek ve výši okolo 9.000,- Kč.

Mobiliární exekuce je zákonný způsob provedení exekuce.

Exekuci lze provést způsoby, které umožňuje exekuční řád. Podstatou mobiliární exekuce je dohledání a zajištění majetku dlužníka především tam, kde bydlí či se zdržuje. Exekutor je oprávněn vstoupit do bytu či jiného prostoru i bez dlužníka s přítomností policie. Cílem mobiliární exekuce je zabavení movitých věcí povinného ve prospěch oprávněného, který má právo na peněžitě plnění. Pohledávku oprávněného pak lze v rámci exekuce uspokojit prodejem dlužníkových movitých věcí zabavených v mobiliární exekuci.

Jakým způsobem jsme Evě pomohli:

- ✓ Pracovník pomohl Evě v orientaci v její nepříznivé životní situaci.
- ✓ Zmapování závazků – Žádost o výpis vylustrovaných věcí (přehled soudních a exekučních řízení).
- ✓ Eva získala potřebné informace k řešení její situace (podmínky oddlužení, potřebné přílohy pro sepsání insolvenčního návrhu, poučení před a v průběhu oddlužení, zákonné povinnosti, komunikace s insolvenčním správcem, aj.).
- ✓ Nabídnutá pomoc při navázání kontaktu s dalšími institucemi (sociální rehabilitace – Komunitní centrum O krok dál a sociální odbor Městského úřadu Moravská Třebová).
- ✓ Následné sepsání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení.
- ✓ V návrhu si Eva přála požádat insolvenční soud o stanovení nižších splátek, než je zákonná výše srážek. Důvodem žádosti byl její zdravotní stav. Eva potřebovala především samostatné bydlení a přiměřeně zdravě se stravovat, tak aby byla schopná pokrýt náklady na své základní životní potřeby. Situace se stabilizovala.

Jak se nepříznivá situace Evy zlepšila:

- ✓ Eva vnímá zlepšení svého života ve vztahu k zadluženosti díky zvýšené informovanosti v oblasti dluhové problematiky.
- ✓ Eva ví, jak svoji situaci řešit – oddlužení, postup při mobiliární exekuci (zabavování věcí v domácnosti).
- ✓ Eva se zorientovala v přehledu svých dluhů (výše dluhů, ví, kde všude dluží).
- ✓ Příjem Evy v oddlužení díky snížení splátek činí zhruba o 2.000,- Kč více.
- ✓ Díky nižším splátkám si může Eva dovolit kupovat nezbytné léky a potraviny, bez kterých by se její zdravotní stav výrazně zhoršil.
- ✓ Po schválení oddlužení insolvenčním soudem Eva plní řádně splátkový kalendář.
- ✓ Pokud Eva splní zákonné podmínky oddlužení, za tři roky se její nepříznivá situace spojená se zadlužeností vyřeší a může tak začít žít svobodnější život.
- ✓ Další možnost individuálního poradenství dle potřeb, Eva ví, že pokud bude třeba, může se znovu obrátit na Občanskou poradnu, a to i v jiné oblasti.

Příběh pana Aleše

Zastavení zdánlivě nekonečné exekuce

Nepříznivá situace pana Aleše:

Aleš se obrátil na službu Občanská poradna z důvodu potřeby řešení své finanční situace. Vzhledem ke dvěma probíhajícím exekucím si Aleš nemůže dovolit placenou službu.

Společně jsme zmapovali Alešovu životní situaci. Má jednu exekuci s nízkou vymáhanou částkou, kterou zvládal splácet. Druhá exekuce však narůstala o 4.000,- Kč měsíčně kvůli nemravným smluvním pokutám.

Exekuce byla vedena pro dluh z úvěru u nebankovní společnosti, Aleš získal z úvěru částku okolo 32.000,- Kč. Úvěrové firmě měl podle smlouvy vrátit téměř 65.000,- Kč. V exekuci však vymáhaný dluh kvůli smluvním pokutám činil přes 200.000,- Kč. Aleš na dluh zaplatil již více než 60.000,- Kč. Jelikož srážky ze mzdy Aleše v exekuci činily pouze 2.000,- Kč měsíčně, exekuci by nikdy nesplatil.

Aleš ví, že s nebankovní společností uzavřel neplatnou rozhodčí smlouvu, podle které měl rozhodovat spory mezi stranami soukromý rozhodce namísto nezávislého soudu. Chce se domoci zrušení exekuce.

Jakým způsobem jsme Alešovi pomohli:

- ✓ Aleš se sám aktivně podílel na řešení své situace. Po první schůzce si domluvil nahlížení do spisu na exekučním soudu, ze kterého získal potřebné dokumenty pro posouzení pravděpodobnosti zastavení exekuce.
- ✓ Následně pracovník s Alešem sepsal návrh na zastavení exekuce. Po předvolání Aleše k soudnímu jednání ho pracovník poučil o průběhu jednání. Podpora pracovníka přispěla ke zvýšení sebevědomí Aleše, který se cítil v situaci jistěji a zvládl sám jednat před soudem, nepotřeboval tedy právního zástupce.

- ✓ Od konce roku 2016 je u spotřebitelských úvěrů zpravidla nejvyšší přípustná smluvní pokuta 0,1 % denně, tedy 36,5 % ročně. Rozhodce však řekl, že Aleš je povinen platit smluvní pokutu ve výši téměř 100 % ročně. Ačkoli smlouva byla uzavřena již před rokem 2016, je zřejmé, že pro **spotřebitele** 🌞 (pana Aleše) je taková výše smluvní pokuty nepřiměřeně vysoká.
- ✓ Návrh na zastavení exekuce byl úspěšný a soud exekuci zastavil. Úvěrová firma po Alešovi již žádný dluh nevymáhala, spokojila se s dosud zaplacenou částkou.

Kdo je spotřebitel

- ✓ Každý člověk, kdo něco nakupuje od podnikatele, například zboží, služby.
- ✓ Už když vstupujeme do tramvaje, využíváme službu, uzavíráme smlouvu tzv. „mlčky“ a vstupujeme tak do postavení, ze kterého vyplývá různá míra zákonné ochrany.

Jak se nepříznivá situace Aleše zlepšila:

- ✓ Vyřešení finančních obtíží mělo pozitivní vliv na celkové zlepšení života. Aleš mohl začít žít život bez dluhů, druhou exekuci již stihl doplatit.
- ✓ Aleš několikrát v průběhu schůzek uvedl, že si díky této zkušenosti již nevezme půjčku u nebankovní společnosti, případně půjčku na věci, bez kterých se obejde.
- ✓ Na závěrečné schůzce Aleš poradci sdělil, že pokud nastane podobná situace, pravděpodobně ji zvládne vyřešit sám. Je rád za to, že získal schopnost nahlížet na situaci z jiného pohledu. Proto se bude chovat uvážlivěji nejen při uzavírání smluv.

Příběh pana Ondry

Případová spolupráce v rámci jedné organizace – řešení dluhové problematiky s Ondrou s duševním onemocněním

Nepříznivá situace pana Ondry:

Ondra se na službu Občanská poradna obrátil spolu s pracovnící Komunitního centra O krok dál (dále také jen „KC“). Pracovnice na schůzky Ondru doprovázela. Ondra potřeboval podporu od pracovnice, se kterou již měl vybudovanou důvěru. Pracovnice KC zmapovala životní situaci, z níž definovala, že Ondra potřebuje podporu v navazování kontaktu mimo rodinu, hledání zaměstnání a řešení dluhovou oblast. Právě s ohledem na zadlužení Ondry si pracovník KC s Ondrou stanovil, že k řešení tohoto problému bude pracovník KC doprovázet Ondru do služby Občanská poradna. Na první společné schůzce, na které byli přítomni Ondra a pracovníci Občanské poradny a KC si vymezili působnost pracovníků v jednotlivých oblastech a vzájemnou spolupráci.

Pan Ondra žije s matkou, v počátcích spolupráce byl nezaměstnaný bez nároku na podporu v nezaměstnanosti. Ondra byl několik týdnů zaměstnán, ale nyní je opět v evidenci Úřadu práce. Pobírá podporu v nezaměstnanosti po dobu 5 měsíců. Na začátku spolupráce si Ondra myslel, že má dluh pouze u dvou věřitelů v celkové výši asi 60.000,- Kč. Během několika schůzek jsme však zjistili, že Ondra dluží více osobám a celková částka dluhů je v řádech statisíců.

Jakým způsobem jsme Ondrovi pomohli:

- ✓ Původní cíl Ondry souvisel s řešením nízkého dluhu za telefonní služby. Na základě výpisu vylustrovaných věcí jsme však zjistili, že Ondrovy dluhy jsou ve větším rozsahu.
- ✓ Na dluh za telefonní služby se nám sice podařilo vyjednat splátkový kalendář, ale Ondra se rozhodl vyřešit svoji nepříznivou situaci podáním návrhu na oddlužení.
- ✓ Vzhledem k nízkým příjmům Ondry (v době podání návrhu na oddlužení měl Ondra příjem pouze formou podpory v nezaměstnanosti ve výši 7.000,- Kč) byla sepsána **darovací smlouva** s matkou Ondry na částku 2.200,- Kč.

Darovací smlouva v oddlužení

Pokud dlužník nemá dostatek peněz na splátky v oddlužení, je možné využít pomoc třetí osoby prostřednictvím darovací smlouvy.

Dárce je osoba ochotná poskytnout dlužníkovi za účelem splnění oddlužení dar nebo mu po dobu trvání oddlužení platit pravidelné peněžní dávky.

Jak se nepříznivá situace Ondry zlepšila:

- ✓ Ondra přebírá větší zodpovědnost za svůj život.
- ✓ Ondra je informovaný o svých finančních závazcích. Má jistotu, že pokud splní podmínky pro oddlužení, bude za 5 let bez dluhů.
- ✓ Dále spolupracuje s Komunitním centrem O krok dál.

Příběh pana Ivana

Podvodné jednání energetických šmejdů – důvěřivý postarší muž Ivan

Nepříznivá situace pana Ivana:

Ivan přichází do Občanské poradny s prosbou o pomoc v oblasti ochrany spotřebitele.

Ivan pobírá invalidní důchod, žije v nájemním bytě. Na část úvazku pracuje jako vrátný.

Pan Ivan pracovníkovi sdělil, že v pozdějších hodinách, když se vracel ze zaměstnání domů, potkal v nájemním domě na chodbě podomního prodejce, který se vydával za obchodního zástupce jednoho z hlavních dodavatelů elektrické energie.

Podomní prodejce Ivana oslovil a nabídl mu „výhodnější“ nabídku energií u jiného dodavatele. Pan Ivan se dal důvěřivě do řeči a ukázal podomnímu prodejci inkasní platby. Následně podomní prodejce Ivanovi předložil přihlášku k výběrovému řízení (aukci) elektrické energie a zemního plynu. Obchodní zástupce Ivana mylně informoval o tom, že podpis ho k ničemu nezavazuje.

Ivan podomnímu prodejci podepsal přihlášku k výběrovému řízení i plnou moc, od které neobdržel kopii. Podpisem tohoto dokumentu došlo k uzavření smlouvy s danou společností.

Na základě uzavření smlouvy společnost pro Ivana uspořádá výběrové řízení na dodávku energií.

Ivan si neví rady se svojí situací, nezná obsah plné moci, kterou podepsal, neorientuje se ve své situaci.

Jakým způsobem jsme Ivanovi pomohli:

- ✓ Pracovník zjišťoval, zda si Ivan změnu dodavatele skutečně přál a nestal se obětí podvodného jednání.
- ✓ Pracovník poučil Ivana o tom, že takové nabídky končí spíše vysokou pokutou než úsporou.

- ✓ Ivan byl informován o tom, že podomní prodej je zakázaný a důležité je si nepouštět nikoho takového do bytu, nic nepodepisovat, nenechat fotit občanský průkaz.
- ✓ Pracovník pro Ivana zpracoval písemnost – dovolání se neplatnosti plné moci a výpověď smlouvy o sdružených službách plynu a sdružených službách elektřiny.
- ✓ Pracovník z obchodního rejstříku zjistil, že společnost i nový dodavatel energií mají shodné obsazení některých volených pozic. Proto byl důvod pochybovat o nestrannosti společnosti – spíše upřednostňovala zájmy dodavatele než Ivana.
- ✓ Dále pracovník Ivanovi sdělil, že je zároveň vhodné zprostředkovateli odvolat i plnou moc, protože jinak může plnou moc společnost zneužít v rozporu s Ivanovým přáním.
- ✓ Pracovník Ivana poučil o smluvních pokutách.

Jak se nepříznivá situace Ivana zlepšila:

- ✓ Společnost přistoupila ke zrušení přihlášky v celém jejím rozsahu (na základě odvolání plné moci). Ivanovi písemně potvrdila, že vůči ní nemá žádné smluvní závazky ani povinnosti.
- ✓ Ivan je rád, že nebude platit žádné pokuty a nemusí řešit vypovězení bývalé smlouvy starému dodavateli za předčasné ukončení smlouvy.
- ✓ Ivan ví o možnosti si stěžovat na porušení zákazu podomního prodeje, podat podnět k zahájení přestupkového řízení k městskému řízení v místě bydliště.
- ✓ Dále pak Ivan může podat podnět České obchodní inspekci.
- ✓ Ivan vnímá zlepšení svého života díky zvýšené informovanosti v oblasti podvodných praktik prodejců.
- ✓ Ivan získal potřebné informace k řešení své situace, pokud by nastala podobná situace, ví, jak se zachovat.
- ✓ Ivan na základě jeho zkušeností a poradenství v Občanské poradně by nyní nepřistoupil na nabídky podomních prodejců, které mají za cíl změnu dodavatele energie.

Příběh paní Marie

Odborné poradenství v oblasti majetkoprávních vztahů – nesezdané partnerství

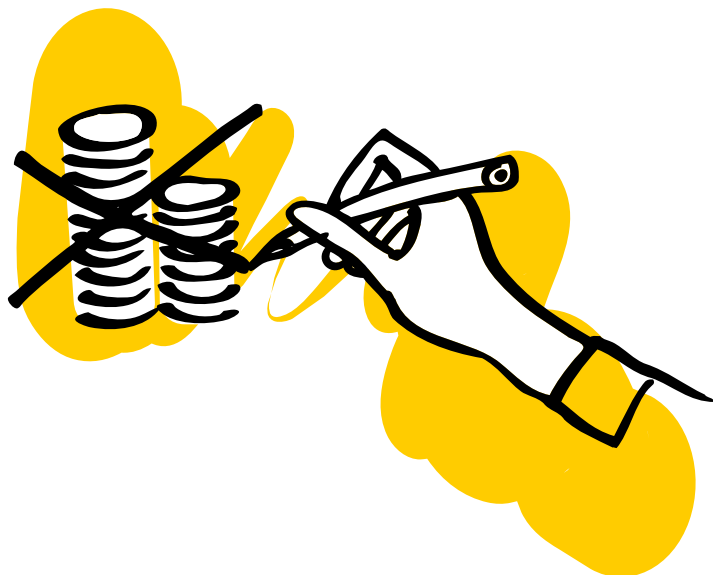
Nepříznivá situace paní Marie:

Paní Marie přichází do Občanské poradny s prosbou o pomoc v oblasti finančních neshod v partnerství. Marie je se svým druhem nesezdaná, ze společného partnerství mají dvě nezletilé děti.

Marie se potýká s nevěrou u svého druha. Partnerství je zatíženo také neustálými hádkami v oblasti péče o děti a hospodaření s penězi. Neshody mezi partnery mají stupňující charakter.

Marie neví, jaké má práva v oblasti společného majetku. Veškerý jejich majetek je napsaný na druha. Partneři nemají v oblasti majetku mezi sebou sepsanou žádnou dohodu ani smlouvu.

Nyní je Marie na rodičovské dovolené. Pobírá dávku rodičovský příspěvek, který chodí rovněž na účet druha. Ten hospodaří se všemi příjmy v domácnosti. Partner Marie nechce rodinnou situaci nijak řešit.

Jakým způsobem jsme Marii pomohli:

- ✓ Pracovník Marii vyslechl a pomohl jí v orientaci v její nepříznivé životní situaci.
- ✓ Pracovník se společně s Marií dohodli, že se pokusí s druhem domluvit na jiném způsobu hospodaření s penězi a užívání majetku. Marie si zařídí vlastní účet, na který bude chodit rodičovský příspěvek.
- ✓ Pracovník rovněž informoval Marii, že právní úprava majetkového vypořádání manželů a partnerů se zcela liší. Pokud jsou partneři nesezdaní a veškerý majetek je psaný na druhu, je Marie ve slabším postavení.
- ✓ Pokud **partneři** společně vkládali finanční prostředky do majetku ve výhradním vlastnictví jednoho z nich (druha Marie), platí, že vlastník věci zůstává dále vlastníkem a druhý partner (Marie) nemá k dané věci žádná práva.
- ✓ Partneři se tedy mohou ohledně způsobu užívání společné věci dohodnout, např. že věc bude užívat pouze jeden z nich a platit náhradu druhému, například nájemné. Pracovník zdůraznil, že je důležité posoudit, zda dohoda bude fungovat či zda jsou vztahy velmi vypjaté.

V závislosti na konkrétní situaci může mít **partner**, který nevlastní věc, právo na vydání tzv. bezdůvodného obohacení za investice do věci druhého partnera. Promlčecí lhůta pro podání žaloby na vydání bezdůvodného obohacení je desetiletá a začne běžet až poté, co skončí soužití partnerů.

Další oblastí, ve které chtěla Marie pomoci, byla péče o děti.

- ✓ Pracovník informoval Marii, že pokud se partneři nedomluví mezi sebou, pak je možná soudní cesta, tedy sepsání návrhu na stanovení výživného a návrhu na svěření dětí do péče.
- ✓ Pracovník nabídl možnost navázání kontaktu s dalšími institucemi, které můžou Marii pomoci se zlepšením rodinných vztahů. Například spolupráce se sociální pracovnící **OSPOD**, s rodinným terapeutem nebo psychologem, případně sociálně aktivizační službou pro rodiny s dětmi.

Jak se nepříznivá situace Marie zlepšila:

- ✓ Marie zvýšila svoji informovanost v oblasti majetkoprávních vztahů.
- ✓ Zorientovala ve své situaci, zná možnosti dalšího postupu.
- ✓ Marie ví, že může využít individuální poradenství dle svých potřeb.
- ✓ Marie se díky podpoře pracovníka zklidnila, lépe se vyrovnává se svojí situací.

OSPOD je orgánem sociálně právní ochrany dětí. Činnost OSPOD vykonává např. Městský úřad Moravská Třebová. OSPOD má především hájit zájmy nezletilých dětí. Také poskytuje podporu rodičům, kteří se na něj obrátí s žádostí o pomoc při výkonu svých práv a povinností.

9. ZÁVĚR

Uvědomujeme si vážnost dluhové situace v české společnosti. Mnoho lidí má nevyřešené závazky z minulosti a nesrozumitelnost právního prostředí jim často neumožňuje situaci zvládnout vlastními silami.

Vnímáme potřebu zaměřit se na celospolečenské řešení dluhové krize, a to nejen zvyšováním finanční gramotnosti jednotlivců. Důležité je i omezení reklam na půjčky či predátorského chování některých věřitelů.

Je však pozitivní, že za posledních 10 let došlo k výraznému zlepšení prostředí bankovních a nebankovních poskytovatelů půjček, exekucí i oddlužení.

Proto věříme, že má česká společnost lepší podmínky pro zvládnutí nastupující finanční krize. Její zvládnutí je především na odpovědnosti každého jednotlivce. Odpovědnosti i v tom ohledu, abychom věděli, které obtíže vyřešíme sami a kde již potřebujeme pomoc odborníka.

10. KONTAKTY NA JEDNOTLIVÉ PRACOVNÍKY OBČANSKÉ PORADNY

Kontakty na jednotlivé pracovníky Občanské poradny

M: 604 224 261 (sociální pracovník)

M: 737 412 206 (sociální pracovník)

M: 731 604 564 (sociální pracovník)

M: 736 503 393 (právník)

E: poradna@mtrebova.charita.cz

Pracoviště Moravská Třebová:

Moravská Třebová - Bránská 210/18 (boční vchod, první patro)

NA KOHO SE MŮŽETE DÁLE OBRÁTIT

Městský úřad Moravská Třebová – Odbor sociálních věcí a školství

Charita Moravská Třebová

Cílem informační brožury je především předcházení nevhodnému zadlužování a seznámení se způsoby řešení předlužení.

Prostřednictvím této brožury chceme dosáhnout zvýšení informovanosti ohrožených osob o právech, povinnostech a rizicích při půjčování peněz.

Informační brožura, spolu s praktickými příklady vycházejícími z praxe Občanské poradny, poslouží k vyšší orientaci v sociálně-právní pomoci i v oblasti dluhové problematiky.

Pokud by informace obsažené v této brožuře pro Vás nebyly dostačující, neváhejte se obrátit na Občanskou poradnu v Moravské Třebové.

Charita Moravská Třebová

Občanská poradna

Bránská 210/18, 571 01 Moravská Třebová

E: poradna@mtrebova.charita.cz

Telefonické kontakty jsou uvedeny uvnitř brožury na straně 32.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Charita
Moravská Třebová

MORAVSKÁ
TŘEBOVÁ